

การประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพ
และเทคโนโลยี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
An Assessment of the Master of Education Program in Occupations and
Technology Teaching, Faculty of Education, Burapha University

ดุสิต ขาวเหลือง*
มานพ แจ่มกระจ่าง*
แดน ทองอินทร์*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และอาจารย์พี่เลี้ยง ของนิสิตสาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยีที่มีต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี และ 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ผู้สอน และอาจารย์ประจำหลักสูตรที่มีต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นิสิตจำนวน 25 คน ผู้บริหารสถานศึกษาและอาจารย์พี่เลี้ยงของนิสิตที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา จำนวน 10 คน และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน อาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 5 คน อาจารย์ผู้สอน จำนวน 5 คน โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า

1. ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยีในภาพรวมทั้งหมดมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
2. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและอาจารย์พี่เลี้ยงของนิสิตที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในภาพรวมทั้งหมดมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
3. ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี เห็นว่า ปรัชญา วัตถุประสงค์ โครงสร้าง และเนื้อหา รายวิชาของหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี มีความชัดเจนเหมาะสม และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง แต่ควรปรับเพิ่มจำนวนหน่วยกิตของหมวดวิชาเอกเลือก ควรมีการจัดหาเอกสาร ตำรา หนังสือ และสื่อต่างๆ โดยเฉพาะสื่อออนไลน์เพื่อใช้ในการเรียนการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยีเพิ่มขึ้น และในภาพรวมของคุณภาพนิสิตส่วนใหญ่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

คำสำคัญ : การประเมินหลักสูตร/ หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี

Abstract

The purposes of this study were 1) to study level of students 'opinions towards the Master of Education (M.Ed.) program in occupations and technology teaching, 2) to study level of opinions of administrators, supervisors and related personnel to the performance of students, and 3) to investigate opinions of the experts, lecturers, and the program member committee for the program. The population of the study were categorized into 3 groups i.e. 1) twenty five students from the M.Ed. program in occupations and technology teaching, 2) ten of the administrators, supervisors and related personnel, and 3) three experts, five members of the program committee, and five lecturers. The research instruments were questionnaires and construct interviews.

The research findings were summarized as follows:

1. Overall, the level of students 'opinions towards the Master of Education (M.Ed.) program in occupations and technology teaching were rated at the high level.

2. Overall, the level of administrators, supervisors and related personnel 'opinions to the performance of students were rated at the high level.

3. The three experts, five members of the program committee, and five lecturers expressed that the philosophy of the program, objectives, structure, and the program courses were appropriateness and practical application. However, the number of credits of the elective major courses should be added. More up-to-date materials and online media used for occupations and technology teaching should be provided. Overall the quality of students from the M.Ed. program in occupations and technology teaching was satisfying, which met achieve the program objectives.

Keywords : Program assessment Master's of education program in occupations and technology teaching

บทนำ

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี (กศ.ม. การสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี) เปิดรับนิสิตเข้าศึกษาตั้งแต่ภาคเรียนต้น ปีการศึกษา 2556 ซึ่งสภามหาวิทยาลัยได้ให้ความเห็นชอบหลักสูตร ในการประชุมครั้งที่ 3 / 2556 เมื่อวันที่ 15 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2556 และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบการให้ความเห็นชอบหลักสูตรนี้ เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2558 โดยมีวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเพื่อ 1) ผลิตครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีที่มีความรู้ความสามารถและทักษะในการถ่ายทอดความรู้ด้านการงานอาชีพและเทคโนโลยี 2) เพื่อผลิตครูที่มีคุณธรรมจริยธรรม มีจิตวิญญาณความเป็นครู สามารถปฏิบัติงานการพัฒนาหลักสูตรและการสอนในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) เพื่อผลิตครูที่เป็นนักการศึกษาที่สามารถนำความรู้ทางการสอน การงานอาชีพและเทคโนโลยีไปใช้พัฒนาการศึกษาได้อย่างเหมาะสม 4) เพื่อผลิตครูนักวิจัยและสร้างนวัตกรรมทางการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี เมื่อได้ดำเนินการใช้หลักสูตรมาได้ระยะหนึ่งแล้ว ควรมีการประเมินเพื่อพิจารณา

ทบทวนเกี่ยวกับคุณภาพของหลักสูตร โดยใช้ผลการวัดในแง่มุมมองต่าง ๆ ของสิ่งที่จะประเมิน (วิชัย วงศ์ใหญ่, 2537) รวมทั้งเมื่อ องค์ความรู้ของศาสตร์แต่ละสาขามีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงรวดเร็วมาก การจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนจึงจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของโลกประกอบด้วยความคาดหวังในมาตรฐานการศึกษาจากสังคมเพิ่มสูงขึ้น รวมทั้งการมีส่วนร่วมและการตรวจสอบของส่วนต่างๆกำลังทวีความเข้มข้นขึ้น ดังนั้น การพัฒนาหลักสูตร การใช้หลักสูตรและการประเมินหลักสูตร จึงจำเป็นต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2559) อีกทั้งเป็นการตรวจสอบว่าเมื่อนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติแล้วนั้น กระบวนการใช้หลักสูตรมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่ (มารุต พัฒนาผล, 2556) นอกจากนี้ยังต้องปฏิบัติให้สอดคล้องกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 เมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน พ.ศ. 2558 ข้อ 17 ที่กล่าวว่า ให้ทุกหลักสูตรพัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัยโดยมีการประเมินและรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตรทุกปีการศึกษาเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรเป็นระยะ ๆ อย่างน้อย ตามรอบระยะเวลาของหลักสูตร หรือทุกรอบ 5 ปี เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาและผลิตมหาบัณฑิตที่มีคุณภาพ

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี ได้ดำเนินการใช้มาตั้งแต่ปีการศึกษา 2556 จนถึงปัจจุบัน รวมระยะเวลา 3 ปี โดยมีนิสิตที่กำลังศึกษาในหลักสูตรนี้จำนวน 25 คน ซึ่งหลักสูตรนี้ได้ผ่านการประเมินในภาพรวมโดยสภามหาวิทยาลัยและสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาก่อนที่จะมีการนำหลักสูตรไปใช้ แต่ตลอดเวลาที่มีการใช้หลักสูตรยังไม่ได้มีการประเมินหลักสูตรเพื่อพิจารณาคุณภาพของหลักสูตร และเพื่อให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 และเพื่อให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานวิชาชีพของคุรุสภา 11 มาตรฐาน รวมทั้งเพื่อให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางด้านการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยีที่จำเป็นจะต้องมีการปรับตัวให้ สอดรับกับนโยบายประเทศไทย 4.0 ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาทุนมนุษย์สำหรับโลกยุคดิจิทัล เพื่อพัฒนาคลังความรู้ สื่อดิจิทัล และองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนสาขาวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี ด้วยเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว ผู้วิจัยซึ่งเป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี จึงได้ทำการประเมินหลักสูตรดังกล่าวเพื่อนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพมากขึ้น และสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและผู้ใช้บัณฑิต อันจะก่อให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียนและเพื่อนำไปเป็นแนวทางการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และอาจารย์พี่เลี้ยง ของนิสิตสาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี ที่มีต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ผู้สอน และอาจารย์ประจำหลักสูตรที่มีต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ทราบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น
2. ได้ข้อมูลสารสนเทศสำหรับภาควิชาการอาชีวศึกษาและพัฒนาสังคม และคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในการประกันคุณภาพการศึกษาและรองรับการตรวจสอบจากคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาของกรวิจัย มุ่งศึกษาความคิดเห็นของบัณฑิต ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและอาจารย์ที่เลี้ยง และความคิดเห็นของของผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน ที่มีต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี โดยมีขอบเขตของการศึกษา ดังนี้ ความคิดเห็นของนิสิต ศึกษา 4 ด้าน คือ 1) ด้านบริบท 2) ด้านปัจจัยนำเข้า 3) ด้านกระบวนการ และ 4) ด้านผลผลิตความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และอาจารย์ที่เลี้ยง ศึกษา 3 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ 2) ด้านทักษะที่ส่งผลต่อการทำงาน และ 3) ด้านคุณธรรมและจริยธรรมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน ศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหา รายวิชาในหมวดต่าง ๆ ทรัพยากรสนับสนุนต่าง ๆ คุณภาพของบัณฑิต และปัญหาและอุปสรรคในการบริหารหลักสูตร

ประชากรที่ใช้การวิจัย

1. นิสิตที่กำลังศึกษาในหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 25 คน
2. ผู้บริหารสถานศึกษาและอาจารย์ที่เลี้ยงของนิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี รหัส 57 ที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา จำนวน 10 คน
3. ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน อาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 5 คน อาจารย์ผู้สอน จำนวน 5 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี หมายถึง การศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากการใช้หลักสูตรเพื่อพิจารณาประเมิน ตรวจสอบและตัดสินคุณค่าของหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยีว่ามีคุณภาพเป็นอย่างไร โดยพิจารณาจากความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยีของนิสิต ผู้บริหารสถานศึกษา อาจารย์ที่เลี้ยง ผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน
2. ความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยีของนิสิต หมายถึง ความรู้สึกของนิสิตที่มีต่อหลักสูตรในด้านบริบทของหลักสูตร ด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร ด้านกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรและการบริการ และด้านผลิตผลของหลักสูตร
3. ความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา และอาจารย์ที่เลี้ยง หมายถึง ความรู้สึกของผู้บริหารสถานศึกษาและอาจารย์ที่เลี้ยงของ

นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี รหัส 57 ที่มีต่อคุณภาพและการปฏิบัติงานของนิสิตฝึกสอน ในด้านความรู้ ความสามารถทางวิชาการ ด้านทักษะที่ส่งผลต่อการทำงาน และด้านคุณธรรมและจริยธรรม

4. ความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยีของผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน หมายถึง ความรู้สึกของผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนที่มีต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี

5. นิสิต หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

6. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารหรือหัวหน้างานหรือผู้ที่โรงเรียนมอบหมายให้เป็นผู้บังคับบัญชาโดยตรงของนิสิตฝึกสอนตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

7. อาจารย์พี่เลี้ยง หมายถึง อาจารย์พี่เลี้ยงที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ที่คอยให้คำแนะนำ สั่งสอน ดูแลนิสิตฝึกสอนตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

8. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้ที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญทางด้านการศึกษา การพัฒนาหลักสูตร

9. อาจารย์ประจำหลักสูตร หมายถึง อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร หรือ อาจารย์ประจำหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

10. อาจารย์ผู้สอน หมายถึง อาจารย์ผู้ทำหน้าที่สอนตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. ความหมายของการประเมินหลักสูตร

Stufflebeam et al. (1971, p. 128) ได้ให้ความหมายของการประเมินหลักสูตรว่า คือกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจทางเลือกที่ดีกว่าเดิม ทิศนา ขัมมณี (2535) ได้กล่าวว่าการประเมินหลักสูตร คือการหาคุณค่าของหลักสูตรเพื่อตัดสินความถูกต้องในการวางเค้าโครงและรูปแบบของหลักสูตร การบริหารงานด้านวิชาการ ด้านหลักสูตรและเพื่อตัดสินผลผลิตที่ได้

การประเมินหลักสูตร หมายถึง การพิจารณา เปรียบเทียบ และตัดสินเกี่ยวกับองค์ประกอบต่างๆในระบบหลักสูตรว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร มีความสอดคล้องระหว่างมาตรฐาน ความมุ่งหวัง และการปฏิบัติจริงเพียงใด หลักสูตรนั้นมีประสิทธิภาพเพียงใด มีผลกระทบอย่างไร ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ปรับปรุงหลักสูตรนั้นให้ดีขึ้น การพัฒนาหลักสูตรจะขาดการประเมินหลักสูตรไม่ได้เลย (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 95) ซึ่งสอดคล้องกับวิชัย วงษ์ใหญ่ (2554, หน้า 123) ที่ได้กล่าวถึงความหมายของการประเมินหลักสูตรว่า หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบและตัดสินในว่าหลักสูตรมีคุณค่าบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ รวมทั้งมารุต พัฒนา (2556, หน้า 8) ได้ให้คำจำกัดความของการประเมินหลักสูตรว่า หมายถึง การตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรในลักษณะการตัดสินคุณค่าในประเด็นต่างๆ ว่ามีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด โดยใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ และนำผลการประเมินมาปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพมากขึ้น และศิริชัย กาญจนวาสี (2559) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า การประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรแล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อวินิจฉัยจุดเด่น จุดด้อย ของตัวหลักสูตรและ

การบริหารหลักสูตร อันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงกระบวนการหลักสูตรระหว่างการใช้หลักสูตรและเพื่อตัดสินคุณภาพของหลักสูตรว่าบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด อันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปความหมายของการประเมินหลักสูตรสำหรับการวิจัยครั้งนี้ได้ว่า การประเมินหลักสูตร หมายถึง การศึกษาหรือการแสวงหาคำตอบโดยได้มาจากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการใช้หลักสูตรเพื่อพิจารณาประเมิน ตรวจสอบและตัดสินคุณค่าของหลักสูตร แล้วนำผลนั้นมาใช้ในการตัดสินใจทางเลือกในการปรับปรุงองค์ประกอบต่างๆในหลักสูตรให้ดีขึ้นหรือมีคุณภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

2. จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร

Taba (1962) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรเป็นการพิจารณาขั้นตอนต่าง ๆ ของการพัฒนาหลักสูตรว่าสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ โดยพิจารณาองค์ประกอบของการจัดการศึกษาใน 4 ส่วน ได้แก่ จุดมุ่งหมายของการศึกษา วิธีการและการบริหารหลักสูตร เนื้อหาวิชา และการประเมินผล

ศิริชัย กาญจนวาสิ (2559) ได้อธิบายจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรไว้ว่า การประเมินหลักสูตรคือขั้นตอนที่มีความจำเป็นต้องทำเพื่อติดตามความก้าวหน้าของการใช้หลักสูตร ตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และความสำเร็จของการใช้หลักสูตร สำหรับเป็นข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) ในการปรับปรุงหลักสูตร

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554, หน้า 124-130) อธิบายว่า การประเมินหลักสูตรมีจุดมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อตรวจสอบว่าเอกสารหลักสูตร ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง เนื้อหา การจัดการเรียนการสอน สื่อ การวัดและประเมินผล มีความสอดคล้องกันหรือไม่ รวมทั้งการบริหารและบริการหลักสูตร เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องแล้วหรือไม่

2. เพื่อตรวจสอบว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นเมื่อนำไปสู่การปฏิบัติมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับหลักการ และสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่

3. เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนที่เป็นผลผลิตของหลักสูตรมีคุณภาพและลักษณะที่พึงประสงค์ตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่

4. เพื่อตรวจสอบว่าหลักสูตรสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและสังคมได้หรือไม่เพียงใด
ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539, หน้า 192-193) กล่าวเพิ่มเติมว่า โดยทั่วไปการประเมินหลักสูตรใดๆ ก็ตามจะมีจุดมุ่งหมายสำคัญที่คล้ายคลึงกันดังนี้ คือ

1. เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขสิ่งบกพร่องที่พบในองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร

2. เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขระบบการบริหารหลักสูตร การนิเทศกำกับดูแลและการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. เพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารว่าควรใช้หลักสูตรต่อไปอีกหรือควรยกเลิกการใช้หลักสูตรเพียงบางส่วนหรือยกเลิกทั้งหมด

4. เพื่อต้องการทราบคุณภาพของผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตของหลักสูตรว่า มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามความมุ่งหวังของหลักสูตรหลังจากผ่านกระบวนการทางการศึกษามาแล้วหรือไม่ อย่างไร

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การประเมินหลักสูตรมีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อส่วนประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรให้มีความครบถ้วน สมบูรณ์ เหมาะสมและสอดคล้องสัมพันธ์กัน รวมทั้งปรับปรุงระบบการบริหารหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น 2) เพื่อตรวจสอบว่าหลักสูตรเมื่อนำไปใช้แล้ว บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่ รวมทั้งพิจารณาว่าควรใช้หลักสูตรต่อไปหรือควรมีการปรับปรุงในประเด็นใดบ้าง 3) เพื่อติดตามผลผลิตของหลักสูตรว่ามีคุณภาพตามความมุ่งหวังของหลักสูตรหรือไม่ รวมทั้งเป็นการตรวจสอบว่าหลักสูตรตอบสนองกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตหรือสังคมมากน้อยเพียงใด

3. เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องมีการประเมินหลักสูตร

บุญชม ศรีสะอาด (2545, หน้า 95) ได้อธิบายถึงเหตุผลและความจำเป็นในการประเมินหลักสูตรว่าการพัฒนาหลักสูตรจะขาดการประเมินหลักสูตรไม่ได้เลย ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ปรับปรุงหลักสูตรนั้นให้ดีขึ้น มารุต พัฒผล (2556, หน้า 16-18) ได้สรุปเหตุผลและความจำเป็นที่ต้องมีการประเมินหลักสูตรไว้ดังนี้

1. ทรัพยากรที่ใช้ในการบริหารจัดการหลักสูตร ได้แก่ บุคคล งบประมาณ วัสดุและอุปกรณ์ต่างๆ มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพสูงสุดจึงจำเป็นต้องมีการประเมินหลักสูตรเพื่อให้ทราบว่ามีการใช้ทรัพยากรต่างๆให้เกิดประโยชน์สูงสุดหรือไม่

2. หลักสูตรได้ถูกใช้มาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีองค์ความรู้ใหม่เกิดขึ้นทุกวัน ความก้าวหน้าทางวิทยาการต่างๆ ตลอดจนจนธรรมชาติการผู้เรียนของผู้เรียนยุคใหม่ ด้วยเหตุนี้จึงต้องมีการประเมินหลักสูตรหลังจากใช้หลักสูตรไปได้ในระยะเวลาหนึ่งเพื่อทำให้หลักสูตรมีความทันสมัยและสอดคล้องกับบริบททางสังคมมากขึ้น

3. มีปัจจัยภายนอกส่งผลให้ต้องประเมินหลักสูตร เนื่องจากการจัดการศึกษาของหลักสูตรทุกหลักสูตรมีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยภายนอกต่าง ๆ หลายปัจจัย ทั้งด้านความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน มาตรฐานองค์รววิชาชีพ การเปลี่ยนแปลงของสังคม ตลอดจนทิศทางการจัดการศึกษาและการทดสอบในระดับนานาชาติ ดังนั้นหลักสูตรจึงต้องมีการประเมินและปรับปรุงให้สอดคล้องกับปัจจัยภายนอกต่าง ๆ เหล่านั้น เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณลักษณะและสมรรถนะตรงตามความต้องการและมาตรฐานที่กำหนด

4. ความต้องการข้อมูลสารสนเทศสำหรับการปรับปรุงหลักสูตร ซึ่งโดยหลักวิชาการแล้วการปรับปรุงหลักสูตรจะทำได้ก็ต่อเมื่อมีผลการประเมินหลักสูตรที่ถูกต้องจากผู้บริหาร ผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ

5. ต้องมีข้อมูลสารสนเทศมาสนับสนุนในการเสนอขอจัดงบประมาณสำหรับการจัดการศึกษาที่เหมาะสม

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือและการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี จำแนกตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 3 ฉบับ ดังนี้

1. แบบสอบถามความคิดเห็นสำหรับนิสิต เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี แบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนิสิต มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 ตอนที่ 5 ความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยีในด้านบริบทของหลักสูตร ด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตรด้านกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรและการบริการ และด้านผลิตผลของหลักสูตร ตามลำดับ ลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scales)

2. แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและอาจารย์ที่เลี้ยงของนิสิตฝึกสอนสาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของนิสิตฝึกสอนหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของนิสิตฝึกสอน หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี ในด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ ด้านทักษะที่ส่งผลต่อการทำงาน และด้านคุณธรรมและจริยธรรม ลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scales)

3. แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี ในประเด็นต่างๆ ได้แก่ ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหารายวิชาในหมวดต่างๆ ทรัพยากรสนับสนุนต่างๆ คุณภาพบัณฑิต และปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการหลักสูตร

ซึ่งมีขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2. ศึกษาเอกสาร ตำรา เกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร และรูปแบบการประเมินหลักสูตร
3. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามความคิดเห็นสำหรับนิสิต แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและอาจารย์พี่เลี้ยงของนิสิตฝึกสอนสาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี และแบบสัมภาษณ์สำหรับผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน
4. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ความเหมาะสมของข้อความและความถูกต้องของภาษา ซึ่งผลจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญพบว่าแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์มีความตรงเชิงเนื้อหา มีข้อความที่เหมาะสมและมีการใช้ภาษาที่ถูกต้องแต่มีการปรับรายละเอียดบางประการตามที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำ
5. ได้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ฉบับจริงที่นำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 นิสิตที่กำลังศึกษาในหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี

1. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูล
2. เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามโดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

กลุ่มที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษาและอาจารย์พี่เลี้ยง

1. สํารวจสถานศึกษาที่นิตยสารที่ 57 ปฏิบัติการสอน
2. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูล
3. เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามโดยผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

กลุ่มที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน

1. นัดหมายเวลาและสถานที่ในการสัมภาษณ์
2. ดำเนินการสัมภาษณ์และบันทึกข้อมูลลงในแบบสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยนี้ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ จากนั้นนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์เชิงปริมาณโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ โดยเขียนบรรยายเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและอาจารย์พี่เลี้ยงของนิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี และตอนที่ 3 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนที่มีต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยีในภาพรวมและรายด้าน แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี

ด้าน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความเหมาะสม
1. ด้านบริบทของหลักสูตร	4.30	.42	มาก
2. ด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร	3.74	.50	มาก
3. ด้านกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรและการบริการ	4.13	.37	มาก
4. ด้านผลิตผลของหลักสูตร	4.28	.36	มาก
รวม	4.11	.35	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่าความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยีในภาพรวมทั้งหมดมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($m = 4.11$, $SD = 0.35$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านบริบทของหลักสูตร ด้านผลิตผลของหลักสูตร ด้านกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรและการบริการ และด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและอาจารย์ที่เลี้ยงของนิสิตหลักสูตรการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยีในภาพรวมและรายด้าน แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและอาจารย์ที่เลี้ยง
ของนิสิตหลักสูตรศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี

ด้าน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
1. ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ	3.85	.42	มาก
2. ด้านทักษะที่ส่งผลต่อการทำงาน	4.08	.59	มาก
3. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม	4.05	.76	มาก
รวม	3.99	.57	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและอาจารย์ที่เลี้ยงของนิสิตหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยีในภาพรวมทั้งหมดมีความเหมาะสมอยู่ใน
ระดับมาก ($m = 3.99$, $SD = 0.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
ทุกด้าน โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านทักษะที่ส่งผลต่อการทำงาน ด้านคุณธรรมและ
จริยธรรม และด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนที่มีต่อหลักสูตร การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนที่มีต่อหลักสูตรการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี มีรายละเอียด ดังนี้

1. ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มีความสอดคล้อง มีความชัดเจน มีความเหมาะสม และ
สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง แต่มีข้อเสนอแนะให้เพิ่มเติมปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรให้สอดคล้อง สัมพันธ์
กับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579, มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) และ
เชื่อมโยงกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

2. โครงสร้างของหลักสูตรมีความเหมาะสมเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการ
อุดมศึกษา และจำนวนหน่วยกิตของหมวดวิชาพื้นฐานการศึกษา หมวดวิชาเอกบังคับและหมวดวิทยานิพนธ์มีความ
เหมาะสม แต่ควรปรับเพิ่มจำนวนหน่วยกิตของหมวดวิชาเอกเลือกจากเดิม 4 หน่วยกิต เป็น 6 หน่วยกิต

3. เนื้อหารายวิชาในหมวดวิชาพื้นฐานทางการศึกษา หมวดวิชาเอกบังคับ และหมวดวิชาเอกเลือกมี
ความชัดเจนและเหมาะสม

4. ควรมีการบรรจุรายวิชาในหมวดวิชาเอกเลือกเพิ่มเติมเพื่อให้มีความหลากหลาย มีความเหมาะสมกับ
สภาพปัจจุบันและทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี รวมทั้งตอบโจทย์แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ,
ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และสร้างองค์ความรู้เพื่อพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ภาคตะวันออก

5. ควรมีการสนับสนุนการจัดหาเอกสารประกอบการสอน ตำรา หนังสือ และสื่อต่างๆ เพื่อใช้ในการ
เรียนการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อออนไลน์ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าในปัจจุบันมี
เอกสารประกอบการสอน ตำรา หนังสือ และสื่อต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการงานอาชีพและเทคโนโลยีค่อนข้างน้อยใน
ห้องสมุดคณะศึกษาศาสตร์และสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยบูรพา

6. ในภาพรวม คุณภาพของนิสิตส่วนใหญ่มีความเหมาะสมและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร แต่ควรส่งเสริมให้นิสิตมีศักยภาพมากขึ้น ได้แก่ การแสดงผลงานวิจัยในการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติให้มากขึ้น ซึ่งรวมถึงเรื่องความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศด้วย และการเขียนบทความวิจัยตีพิมพ์เผยแพร่

อภิปรายผล

ข้อค้นพบที่ได้จากงานวิจัยเป็นข้อค้นพบจากการที่ผู้วิจัยประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยีในภาพรวมทั้งหมดมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($m = 4.11$, $SD = 0.35$) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยีมีการวางแผน และดำเนินการพัฒนาหลักสูตรตามลำดับขั้นตอนและใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ มีการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการศึกษาและการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยีมาประชุมเพื่อวิพากษ์หลักสูตร มีการบริหารจัดการหลักสูตรที่ดี ทำให้การบริหารหลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับหลักสูตรตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนซึ่งมีความประสงค์จะเป็นครูในกลุ่มสาระวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีที่มีความรู้คู่คุณธรรม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของวิชัย วงษ์ใหญ่ (2554, หน้า 16-20) และไทเลอร์ (1970) ที่กล่าวว่า การออกแบบหลักสูตรที่ดีต้องสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม มีความเหมาะสม และสร้างขึ้นอย่างมีหลักการด้วยความร่วมมือของทุกฝ่าย รวมทั้งยังมีความหมายต่อผู้เรียนทั้งในด้านวิชาการและคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้

2. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและอาจารย์ที่เลี้ยงของนิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยีในภาพรวมเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($m = 3.99$, $SD = 0.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านทักษะที่ส่งผลต่อการทำงาน ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ ตามลำดับ แสดงว่า นิสิตสาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยีมีทักษะที่ใช้ในการทำงานที่ดี มีความสามารถในการปฏิบัติงาน เข้าใจในวิธีการปฏิบัติงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี มีจรรยาบรรณมีคุณธรรมและจริยธรรมในวิชาชีพ รวมถึงมีความรู้ทางด้านวิชาการเป็นอย่างดี ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า การออกแบบหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยีมีการมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในทุกด้านทั้งในด้านการพัฒนาหลักสูตร การสอนในกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยีที่เน้นการให้ความรู้ไปประยุกต์และปฏิบัติจริงในชั้นเรียน การวิจัย และการพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพครูการงานอาชีพและเทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเวชฤทธิ์ อังคะนันทราช (2558, หน้า 60) ที่ได้ประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนคณิตศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชามหาบัณฑิต และผู้ที่เกี่ยวข้องกับบัณฑิตที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนคณิตศาสตร์ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

3. ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี มีความเห็นว่า ปรัชญา วัตถุประสงค์ โครงสร้าง และเนื้อหาวิชาของหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยี มีความชัดเจนเหมาะสม และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการพัฒนาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยีมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มตั้งแต่มีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความต้องการของผู้เรียน เชิญผู้ทรงคุณวุฒิด้านศึกษา ด้านการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยีมาเป็น

กรรมการพัฒนาหลักสูตร มีผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาามวิพากษ์หลักสูตร มีการออกแบบ พัฒนาและใช้หลักสูตร จึงส่งผลให้องค์ประกอบของหลักสูตรมีความเหมาะสม มีความชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเวชฤทธิ์ อังคนะภัทรขจร (2558, หน้า 61) ที่ได้ประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนคณิตศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า ความคิดเห็นของคณะกรรมการบริหารหลักสูตรที่เห็นว่าปรัชญา วัตถุประสงค์ โครงสร้าง และเนื้อหาวิชาของหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนคณิตศาสตร์ มีความชัดเจน เหมาะสม และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงเช่นเดียวกัน แต่มีข้อเสนอแนะให้เพิ่มเติมปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรให้สอดคล้อง สัมพันธ์กับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) และเชื่อมโยงกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากมีการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ประกอบกับมีนโยบายเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติและยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ จึงเห็นควรให้เพิ่มเติมประเด็นนี้เข้ามาพิจารณาเพื่อปรับปรุงหลักสูตร ควรการบรรจุรายวิชาในหมวดวิชาเอกเลือกเพิ่มเติมเพื่อให้มีความหลากหลาย มีความเหมาะสมกับสภาพปัจจุบันและทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี รวมทั้งตอบโจทย์แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ, ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และสร้างองค์ความรู้เพื่อพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ภาคตะวันออก เพื่อให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสมัยใหม่และนโยบายของรัฐบาล เอกสารประกอบการสอน ตำรา หนังสือ และสื่อต่างๆ เพื่อใช้ในการเรียนการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยีมีค่อนข้างน้อยทั้งในห้องสมุดคณะศึกษาศาสตร์และสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยบูรพา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยีเพิ่งเปิดสอนในปีการศึกษา 2557 จึงอาจทำให้มีหนังสือ ตำรา เอกสารไม่มากพอที่จะให้นิสิตได้ศึกษาค้นคว้า ในประเด็นนี้ คณะกรรมการผู้รับผิดชอบหลักสูตรจึงควรมีการดำเนินการประสานงานเพื่อจัดซื้อหนังสือ วารสาร ตำราทางการสอนการงานอาชีพและเทคโนโลยีที่เป็นปัจจุบันและทันสมัยเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งมีการส่งเสริมให้มีการพัฒนาสื่อออนไลน์การงานอาชีพและเทคโนโลยีในลักษณะการหลอมรวมสื่อ มีเดียคอนเวอร์เจนส์ เพื่อเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าสำหรับนิสิต ครู และนักการศึกษา ส่วนประเด็นผลการวิจัยที่พบว่า ควรส่งเสริมให้นิสิตมีศักยภาพมากขึ้น ได้แก่ การแสดงผลงานวิจัยในการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติให้มากขึ้น ซึ่งรวมถึงเรื่องความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศด้วย และการเขียนบทความวิจัยตีพิมพ์เผยแพร่ ซึ่งควรแก้ไขโดยจัดกิจกรรมหรือส่งเสริมและเปิดโอกาสให้นิสิตได้มีโอกาสหรือมีเวทีในการแสดงผลงานวิจัยทั้งในระดับชาติและนานาชาติให้มากขึ้น และพยายามส่งเสริมให้นิสิตไปนำเสนองานวิจัยในต่างประเทศและเขียนบทความวิจัยตีพิมพ์เผยแพร่ให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรเพิ่มขอบเขตและประเด็นการประเมินให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา และคุณภาพบัณฑิตตามเกณฑ์การประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
2. ควรดำเนินการวิจัยเพื่อประเมินความพึงพอใจของหน่วยงานต่างๆ ซึ่งเป็นผู้ใช้บัณฑิต

เอกสารอ้างอิง

- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). *การพัฒนาหลักสูตร: หลักการและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.
- ทิตนา แชมมณี. (2535). *หลักการและรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามวิถีชีวิตไทย*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น
- _____. (2546). *การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- มารุต พัฒนาผล. (2556). *การประเมินหลักสูตรเพื่อการเรียนรู้และการพัฒนา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2537). *กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการสอน : ภาคปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2554). *การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : อาร์ แอนด์ ปรีน.
- เวชฤทธิ์ อังคนะภัทรขจร. (2558). *การประเมินหลักสูตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนคณิตศาสตร์*. ชลบุรี : ภาควิชาการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2559). *การประเมินหลักสูตร : หลักการและแนวปฏิบัติ*. Retrieve from <http://www.edu.tsu.ac.th/major/eva/filejournal/scan1.pdf>
- Stufflebeam, D. L. et al (1971). *Educational Evaluation and Decision Making*. Itasca, Illinois: Peacock Publishing.
- Taba, H. (1962). *Curriculum Development: Theory and Practice*. New York: Harcourt Brace Jobanovich.
- Tyler, R. W. (1970). *Basic principle of curriculum and instruction*. Chicago: University of Chicago Press.